

Kako navigirati među open access časopisima i odabrati pravi?

Cuculić, Sandra; Dorotić Malič, Ivana

Conference presentation / Izlaganje na skupu

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:188:237453>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-20**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka Library - SVKRI
Repository](#)

Kako navigirati među open access časopisima i odabrati pravi?

Ivana Dorotić Malič
Sandra Cuculić

Sveučilište u Rijeci, Centar za otvorenu znanost
Sveučilišne knjižnice Rijeka

Udruga Penkala, Međunarodni Tjedan otvorenog pristupa (Open access week), 21.-27.10.2024.

Centar za otvorenu znanost

Sveučilišna knjižnica Rijeka

<https://otvorenaznanostuniri.svkri.hr/>

podrška za objavu radova u otvorenom pristupu:
OA časopisi, repozitoriji

podrška u upravljanju istraživačkim podacima i
pisanju Plana upravljanja istraživačkim podacima

podrška u izradi i uređivanju profila autora i
identifikatora: ORCID, WOS ResearcherID, Scopus
AuthorID

Sadržaj

- Otvoreni pristup
- Modeli otvorenog pristupa
  - zlatni
  - dijamantni
  - hibridni
  - zeleni
- Predatorski časopisi
- Indeksiranost časopisa u citatnim bazama
- Pozitivni pokazatelji o časopisima
- Alati i baze kao pomoć pri odabiru časopisa
- Diamond Open Access Journals u bazama Web of Science i Scopus

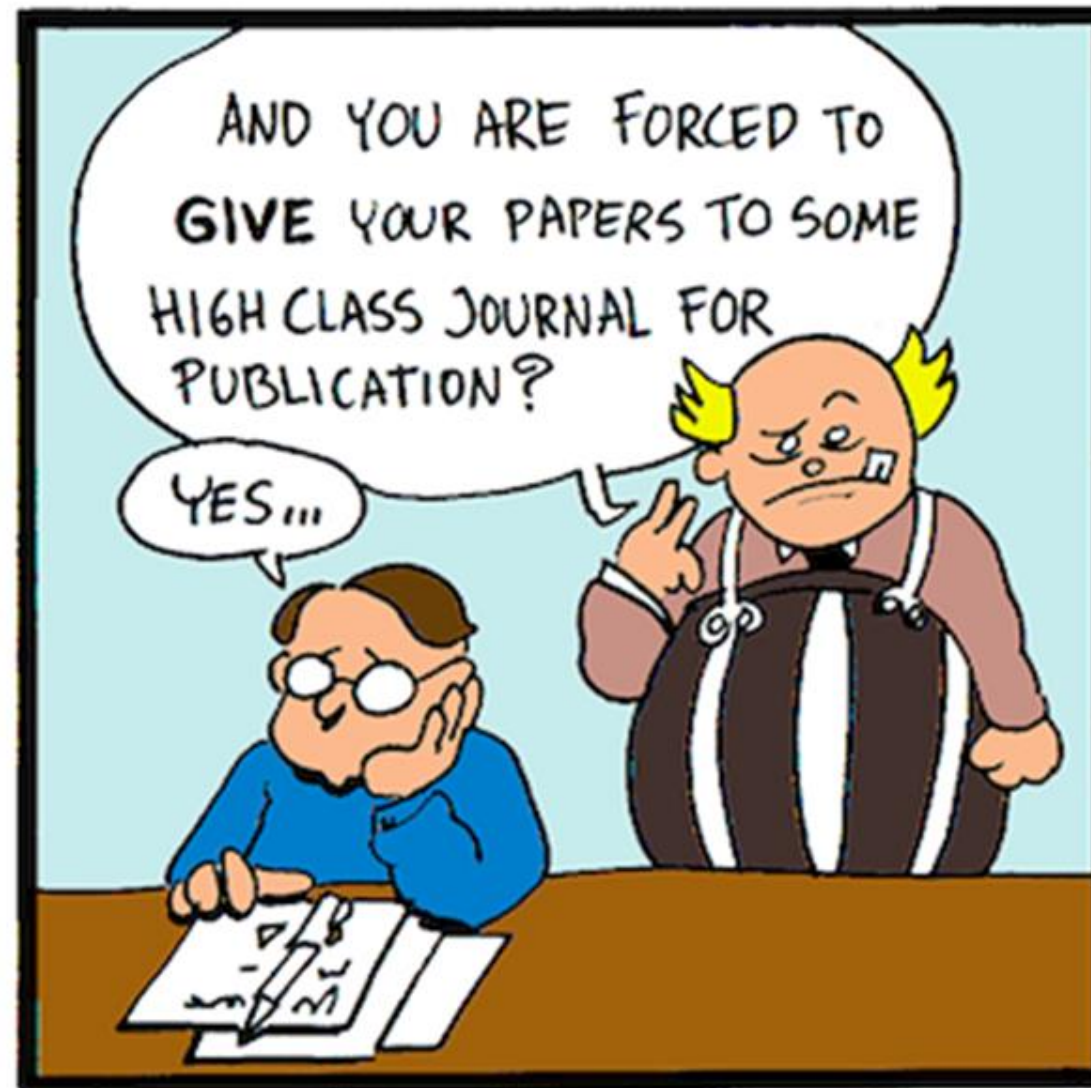
Centar za otvorenu znanost

Sveučilišna knjižnica
Rijeka

International
Open Access Week

Open
Access
Week
2024

#OAWeek October 21-27

Rezultati istraživanja financiranih javnim novcem trebali bi biti javno dostupni!

30,000

FREE

IMMEDIATE

RESEARCH
ARTICLES

OPEN ACCESS

ONLINE

AVAILABILITY

RE-USE
RIGHTS

Mar
Apr

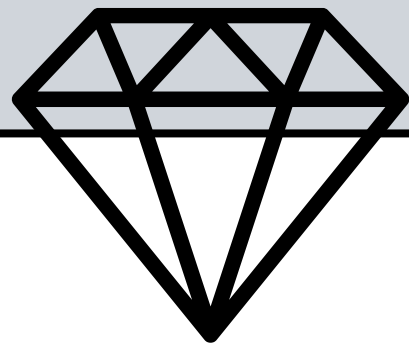
CC-BY Danny Kingsley & Sarah Brown

Veća vidljivost

Veća čitanost

Veća citiranost
radova

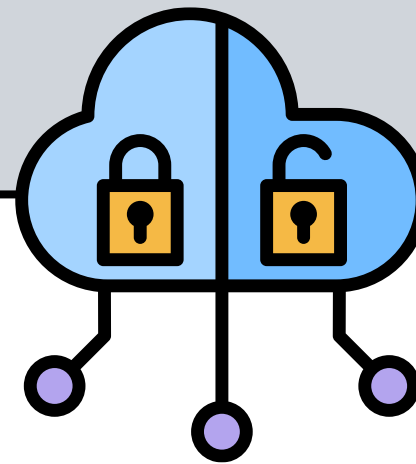
Modeli otvorenog pristupa

Diamond
OA

Gold
OA

Hybrid

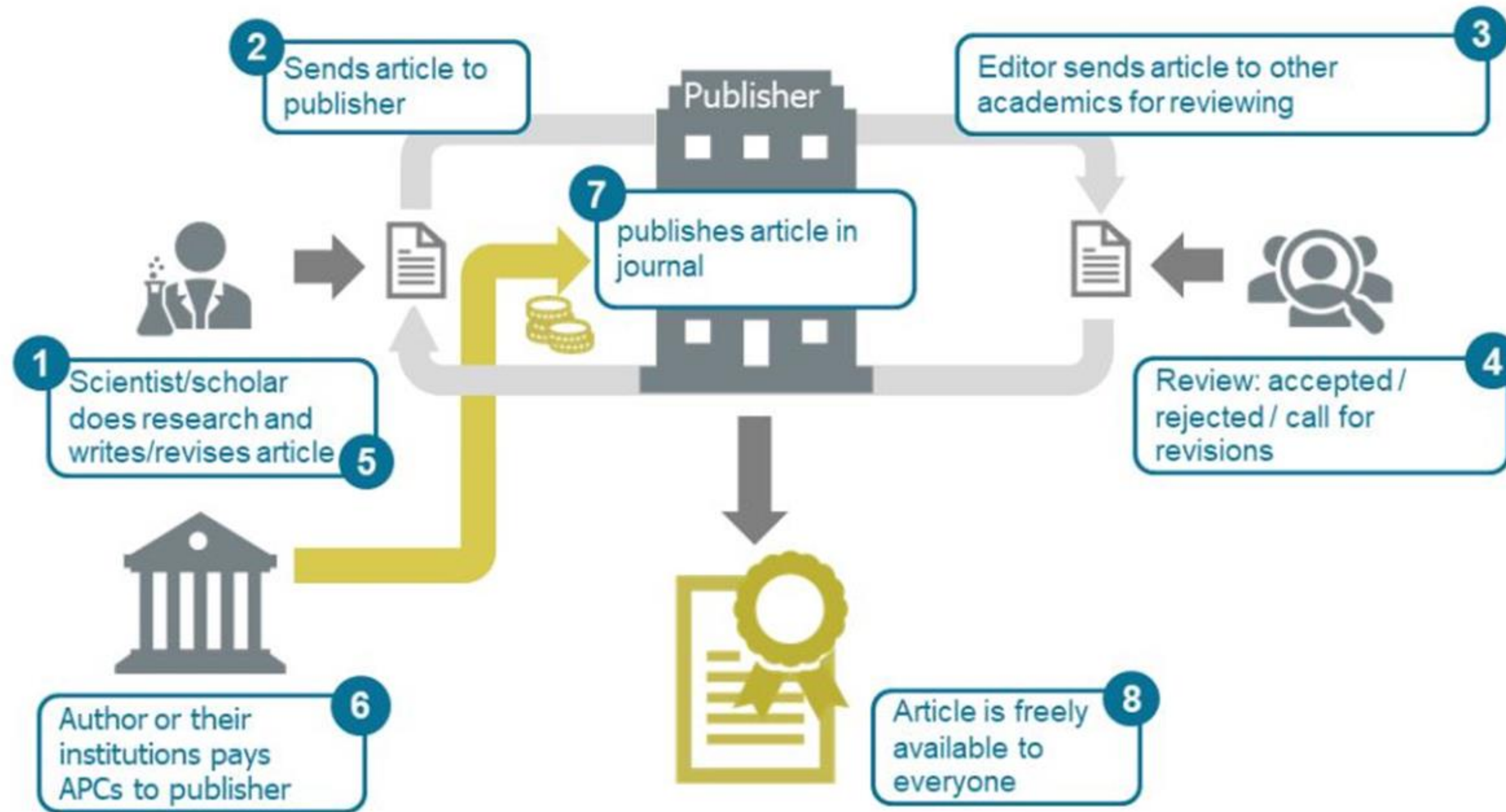
Green
OA

Časopisi

Repozitoriji

Academic Publishing: Gold Open Access

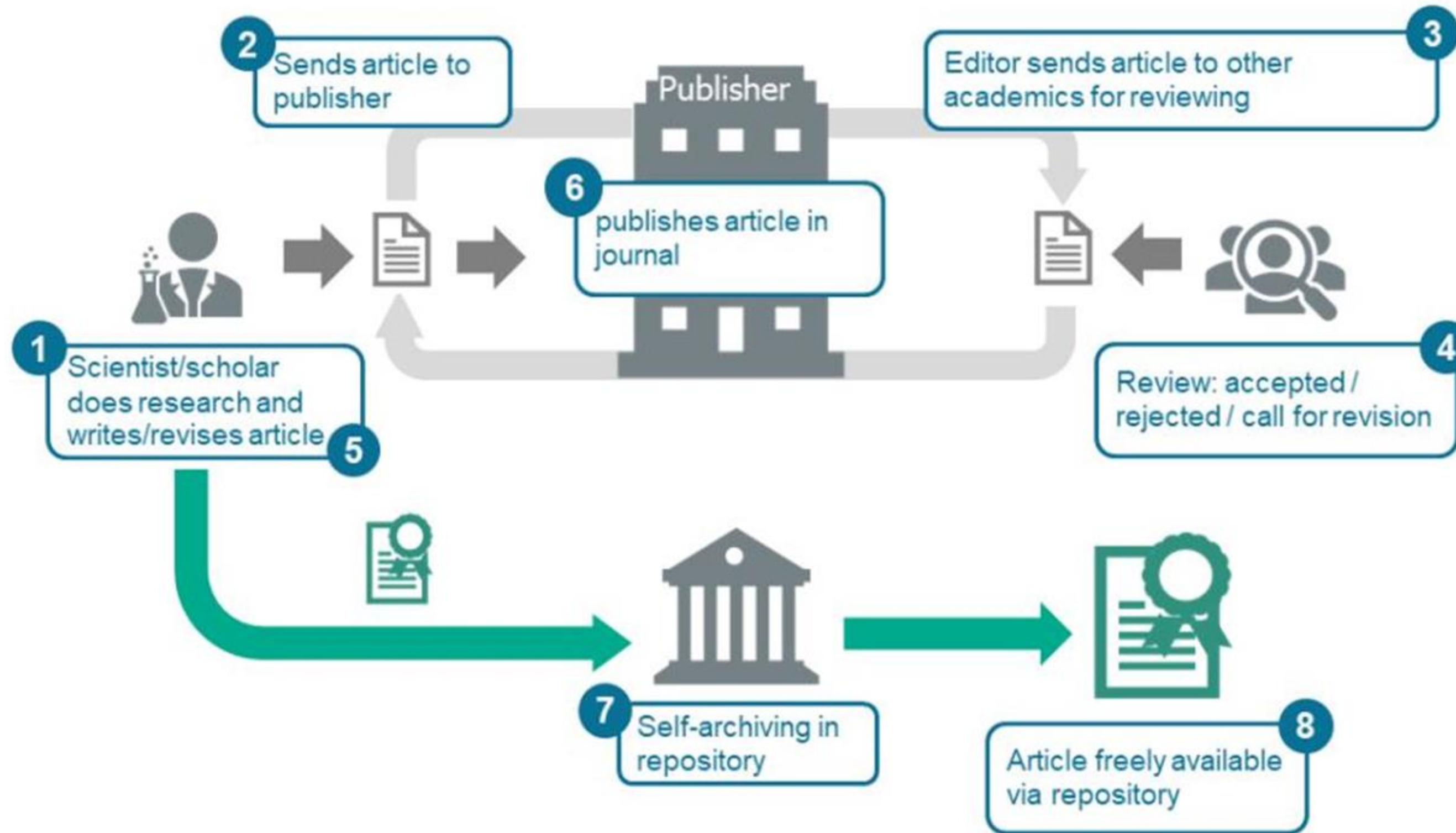

Source: Based on Oberländer, Anja (2020). Open Access – Es ist nicht alles Gold, was glänzt. In: Open Science. Von Daten zu Publikationen. Zenodo. <http://doi.org/10.5281/zenodo.4018594>

AdjustedbyBruch, C., Ferguson, L. M., Schrader, A. C., Weisweiler, N. L.(2021): Open Access Publishing –Zooming in on Copyright and CC Licenses, 61. Helmholtz Open Science Online-Seminar (Online 2021). https://gfzpublic.gfz-potsdam.de/pubman/item/item_5008513

Academic Publishing: Green Open Access

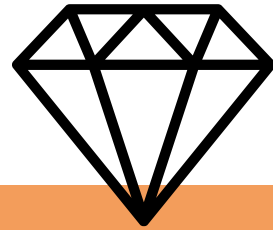

Source: Based on Oberländer, Anja (2020). Open Access – Es ist nicht alles Gold, was glänzt. In: Open Science. Von Daten zu Publikationen. Zenodo. <http://doi.org/10.5281/zenodo.4018594>

Adjusted by Bruch, C., Ferguson, L. M., Schrader, A. C., Weisweiler, N. L. (2021): Open Access Publishing – Zooming in on Copyright and CC Licenses, 61. Helmholtz Open Science Online-Seminar (Online 2021). https://gfzpublic.gfz-potsdam.de/pubman/item/item_5008513

Modeli časopisa s otvorenim pristupom

Dijamantni časopisi

- Nema pretplate
- Svi radovi dostupni u otvorenom pristupu
- **Ne naplaćuje se objava radova (APC)**

Zlatni OA časopisi (APC)

- Nema pretplate
- Svi radovi dostupni u otvorenom pristupu
- **Naplaćuje se objava radova (APC)**

Hibridni časopisi (APC)

- **Pretplata!**
- Radovi za koje je **plaćena objava (APC)** dostupni su u otvorenom pristupu
- Negativan primjer dvostrukog financiranja!

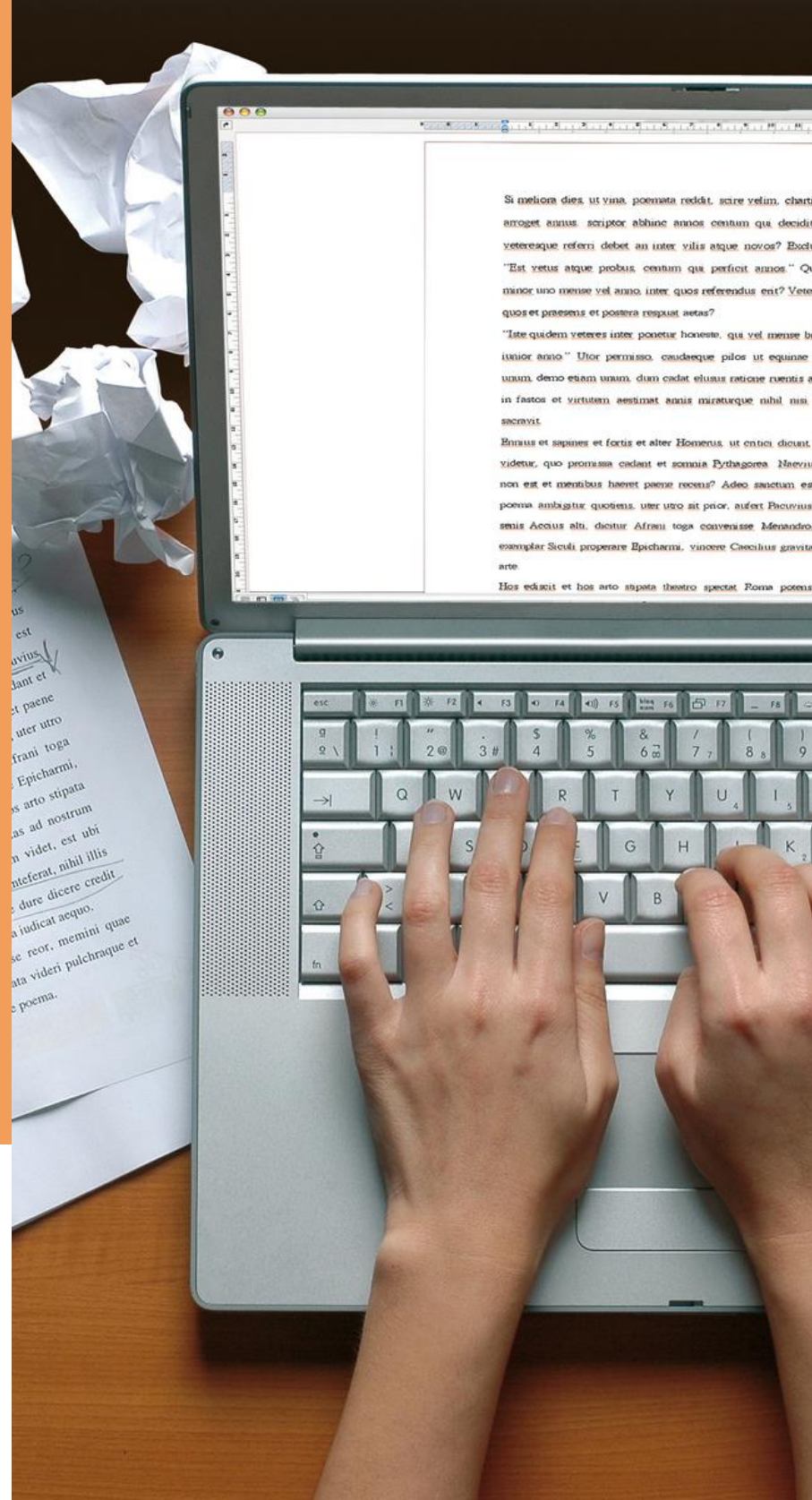
APC- Article Processing Charges

- Iznos koji izdavači naplaćuju za objavu rada u otvorenom pristupu
- niz usluga koje osiguravaju povjerenje, kvalitetu i utjecaj objavljenog rada

Mogućnosti financiranja

- Nacionalna ili međunarodna agencija za financiranje (iz projekta)
- Institucijska sredstva
- Ugovori o objavljivanju u otvorenom pristupu (tzv. Read & Publish)
- Popusti za istraživače u zemljama u razvoju

Je li ovaj časopis dobar za moj rad?

- Ispunjuje li časopis određene kriterije kvalitete (npr. ugledno uredništvo, kvaliteta recenzije)?
- Je li časopis vidljiv i utjecajan unutar određenog znanstvenog područja?
- Kako odabir časopisa utječe na tijek znanstvene karijere?
- Ispunjuje li uvjete propisane za znanstveno napredovanje (Pravilnik o uvjetima za izbor u znanstvena zvanja) ili završetak doktorskog studija?
- Preporuka? Objavljuju li kolege znanstvenici u "tom" časopisu?
- Samoprocjena? Prati li kvaliteta rada kvalitetu časopisa?

■ ■ ■ Predatorski izdavači, časopisi, konferencije

Illustration by David Parkins

Dear Researcher,
I wanted to get in touch with you about your scientific work. I enjoyed your article ...and was wondering what further research you have done on this topic. This year I am helping to create a special theme issue titled ..in the official journal of the European Society of Medicine. Your work could be a valuable addition to the theme issue and I hope you would be willing to discuss the possibility of preparing an article. Is this something you might consider?

Dear Editor,
I thank you for your appreciation of my work. Please let me know how we can meet online so I can ask you a few questions about your kind offer.

Dear,
Would you mind telling me more about the article you have in mind?
My schedule is rather unpredictable for the next several days, so perhaps email communication would be the easiest.

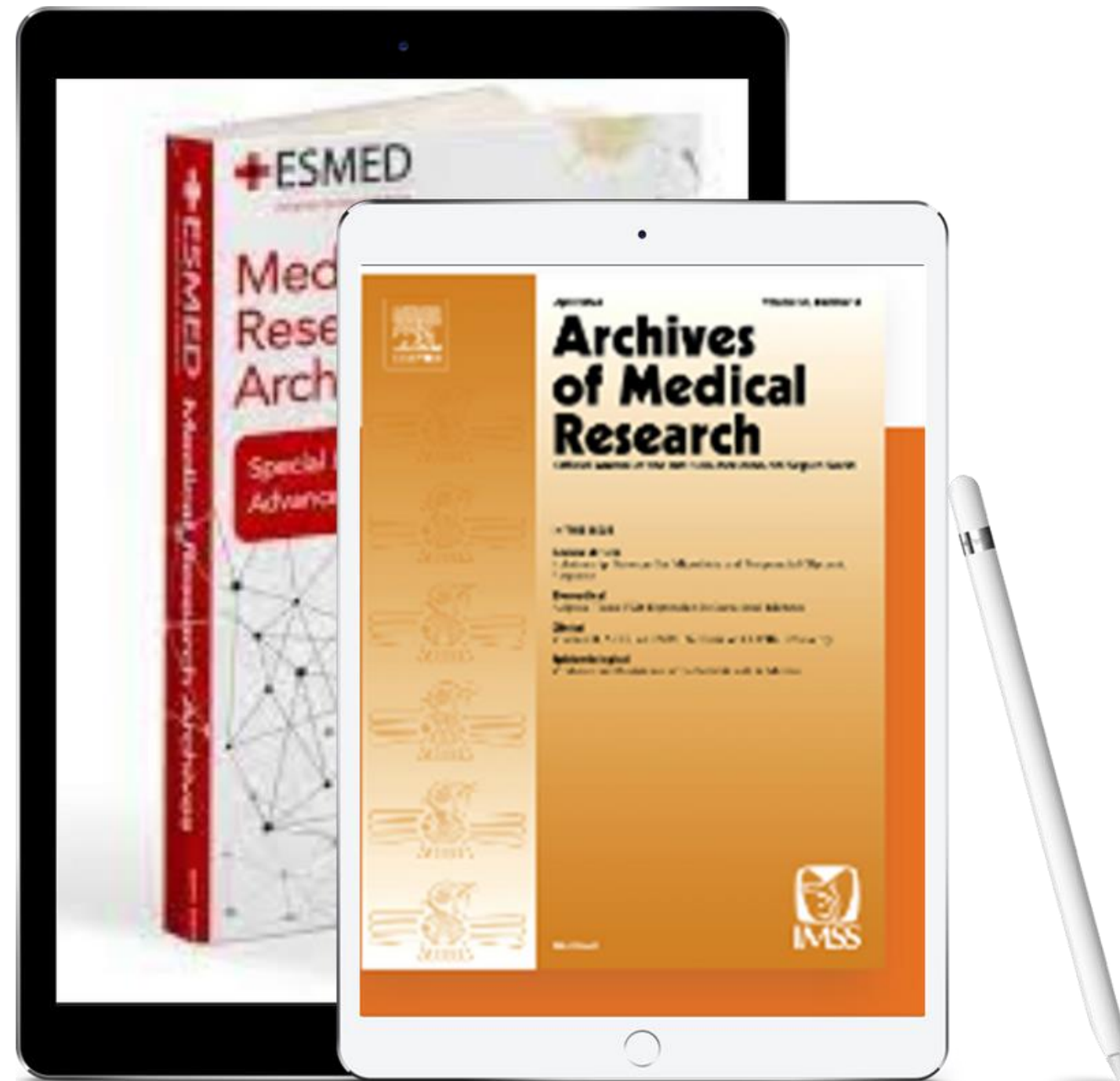
I spoke with our board about the possibility of waiving or reducing the publication fee for your article, and they have agreed to discount the publication fee down to \$550. I hope this helps and I apologize for not being able to obtain a full fee waiver for you.

ČASOPISI U OTVORENOM
PRISTUPU KOJI KORISTE
MODEL NAPLATE TROŠKOVA
OD AUTORA (APC).

PRIHVAĆAJU I OBJAVLJUJU
RADOVE BEZ PROVJERE
NJIHOVE KVALITETE!

CILJ IM JE BRZA ZARADA.

Sličan naziv ili krađa naziva uglednog časopisa

National Library of Medicine
National Center for Biotechnology Information

1 Catalog   [Title Abbreviation]
[Create alert](#) [Advanced](#)

Medical research archives

NLM Title Abbreviation: Med Res Arch
Title(s): Medical research archives.
Other Title(s): MRA
Publication Start Year: 2015
Frequency: Four issues per year
Country of Publication: United States
Publisher: Walnut, CA: Knowledge Enterprises Incorporated
Language: English
ISSN: 2375-1916 (Print)
2375-1924 (Electronic)
2375-1916 (Linking)
LCCN: 2014203128
Electronic Links: Access not provided by NLM
In: PubMed: Selected citations only
Current Indexing Status: Not currently indexed for MEDLINE. Citations are for articles where the manuscript was deposited PubMed Central (PMC) in compliance with public access policies. For further information, see [Auth Manuscripts in PMC.](#)
Notes: Also issued online.
Other ID: (OCoLC)891738326
Collection Status: Not in the NLM Collection
NLM ID: [101668511](#) [Serial]

Kako prepoznati predatorski časopis?

- Ne koriste ili imaju lažni ISSN/eISSN broj za časopis, kao i DOI broj za radove
- Mrežne stranice sadrže pravopisne i gramatičke greške
- Mrežne stranice nemaju službeni kontakt već samo obrasce za unos
- Nemaju objavljenu uredničku politiku ili je nejasna a urednički odbor čine nepoznati znanstvenici
- Fokus je stavljen na autore a ne na čitatelje
- Autore pozivaju e-mailom
- Naziv časopisa ne slaže se sa tematskim sadržajem časopisa a znanstveno područje je preširoko / pokriva različita znanstvena područja koja mu po nazivu nisu srodna / naziv sličan nekom uglednom časopisu
- Recenzijski postupak je loš ili ga nema, nije jasno definiran i vrlo je kratak što dovodi do upitne vjerodostojnosti znanstvenih rezultata istraživanja
- Nisu indeksirani u relevantnim bazama podataka ili navode izmišljene baze i lažnu indeksiranost kako bi zavarali autore
- Objavljuju lažne bibliometrijske indikatore (Cite Factor, Universal Journal Impact...)
- Ne pružaju transparentne informacije o postupku naplate (APC)
- „crni“ popis - Beall-ov popis predatorskih časopisa i izdavača

Prihvatanje časopisa u Web of Science i Scopus ne jamči trajno indeksiranje!

- Web of Science je u 2023. prestao indeksirati 82 časopisa.
- Nije nužno riječ o predatorskim časopisima ali je riječ o časopisima koji nisu zadovoljili postupak kontrole kvalitete za indeksiranje u bazama
- Indeksiranost časopisa u bazama podložna je promjenama sukladno tržišnim kriterijima tvrtke Clarivate i Elsevier
- Iz WoSCC-a isključio i dva hrvatska časopisa: Ekonomska istraživanja i Psychiatria Danubina. Ta dva časopisa su i dalje indeksirana u Scopus-u.
- Među izdavačima koji isključivo izdaju časopise u otvorenom pristupu uz naplatu troškova objave najveći broj članaka objavljuje MDPI

U 2023. godini Clarivate u Web of Science prestaje indeksirati

INTERNATIONAL JOURNAL OF ENVIRONMENTAL RESEARCH AND PUBLIC HEALTH (Q1)

i

JOURNAL OF RISK AND FINANCIAL MANAGEMENT

Ne postoji jedinstveni standard za sve MDPI časopise i preporuka je da ukoliko razmišljate o objavljivanju u MDPI kritički sagledate predmetni časopis.

2018. do 2022. ukupno 4525 UNIRI radova,
580 u MDPI časopisima

The Second Largest Journal in the World just **Lost its Impact Factor**

International Journal of
*Environmental Research
and Public Health*

Q1

Kriteriji kvalitete

- Pregledna mrežna stranica i službeni kontakti
- Definirano predmetno područje časopisa (misija, ciljevi, djelokrug, jezici)
- Upravljanje časopisom: ugledno uredništvo i recenzenti poznati stručni
- ISSN / eISSN broj (Međunarodni standardni serijski broj)
- DOI za radove (Digital Object Identifier, npr. 10.1111/jonm.1227)
- Kvalitetan recenzijski postupak
- Vrijeme recenzije i vrijeme do objave, redovitost izlaženja
- Smjernice za autore
- Transparentne informacije o naknadama za objavljivanje u otvorenom pristupu
- Jasno navođenje prava za korištenje i ponovnu upotrebu sadržaja na razini članka (Creative Commons licencije)

Alati i baze

- [Think Check Submit](#) – kontrolni popis za provjeru procjene vjerodostojnosti časopisa ili izdavača
- [Directory of Open Access Journals](#) – pretraživač ili preglednik recenziranih časopisa u otvorenom pristupu
- [Master Journal List \(Web of Science\)](#) i **Journal Citation Reports** – popis časopisa koji se nalaze na platformi Web of Science
- **Scopus Sources** – popis indeksiranih časopisa u bibliografskoj bazi podataka Scopus
- [NLM Catalog Journals referenced in the NCBI Databases \(MEDLINE\)](#) – popis časopisa indeksiranih u bibliografskoj bazi podataka MEDLINE

Diamond Open Access Journals u bazama WOS i Scopus

- Dijamantni časopisi s otvorenim pristupom (engl. Diamond Open Access Journals) su časopisi s takvim poslovnim modelom kojim se autorima ne naplaćuju troškovi objave radova (engl. Article Processing Charges – APC) te nema troškova pretplate za pristup objavljenim radovima za čitatelje. Časopise obično financijski podupiru ustanova, država, udruga, donacije i sl.
- U okviru studije Open Access Diamond Journals Study o dijamantnim časopisima koju su 2021. godine proveli Science Europe and cOAlition S konzorcij, objavljen je popis dijamantnih časopisa u otvorenom pristupu.
- Iz navedenog popisa izdvojili smo časopise koji su indeksirani u bazama Web of Science Core Collection i Scopus te koji su rangirani unutar određenog područja znanosti prema kvartilima (Q1, Q2, Q3 i Q4) u 2022. godini.
- Popis dijamantnih časopisa indeksiranih u WOS-u i Scopusu te rangiranih unutar određenog područja znanosti

prema kvartilima (Q1-Q4) dostupan je na mrežnoj stranici

<https://otvorenaznanostuniri.svkri.hr/diamond-open-access-journals-u-bazama-wos-i-scopus/>

Uvjeti napredovanja u znanstveno zvanje?
Pravilnik? Matični odbor? Dodatni uvjeti?
Baze? Kvartili časopisa? OA?

Zahvaljujemo na slušanju!

coz@svkri.uniri.hr

Ovo djelo se koristi pod licencijom [CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) (osim ako nije drugačije označeno)